

SVENSKA
RUN-URKUNDER,

UTGIFNA

AF

RICHARD DYBECK.

Första Samlingen.

STOCKHOLM,
TRYCKTE HOS JOH. BECKMAN, 1855.

Södermanland. Oppunda härad, Blacksta socken, Bjudby.

Blacksta sockens många fornlemningar äro foga kände. Ringmurar, grafvar och bautastenar resa sig allestädes å höjderna utmed sjöarne, och dalgångarna.

Uti och vid den fordom segelbara däld, som sträcker sig mellan Vass-sjön och Långhalsen samt vidare, äro icke mindre än fyra hittills obekante Runstenar, af hvilke tu höra till de märkligare i vårt land. *

Dalgången upptager delar af Bjudby, Hofby, Blacksta och Fyrby egor, samt har på 1600-talet först blifvit delvis röjd och upptagen till åker och äng. **

På förstnämnde bys ägor är, nästan midt i sänkningen, som här är upptagen till åker ***, en aflång höjd, hvarå, enligt gamla efterrättelser, ortens forna tingsställe varit. En väg lär för icke länge sedan sträckt sig från Bjudby backe öfver dalen tätt förbi tingshöjden till allmänna vägen i Hoby hage. Pastor Nicolaus Marchelius beskriver 1668 platsen sålunda: »Vijdh Biudby i Blackstadh sockn uthmed allmenne vägen och vägskilnaden finnes och två sådana griffter (Skeppssättningar), hvardera af 4½ famnar, vijdh dess eena ändhe liggia steenar tio eller tolf, uth medh een stoor Sandhögh, dher ett *Doomsäthe* eller *Tinghställe* fordom varit hafver; dher östan före ligger en slät steen, dess bredd två alnar och dess längd sex alnar, antingen han så lagd ähr eller uprest och sedan kullfallen, veet man inthet», samt sednare (1683): »Vijdh Biudby i Blacksta Sockn stå tolf stycken Steenar, dher som de har hållit Ting.» Lars Hallman † yttrar, att den ena af socknarnes tingsplatser

* Följande, utan påstöt tillkomne, bör hevaras:

»Utdrag af Sockenstämmo-protocollet vid Michaëli-Sockenstämma med Blacksta Församling den 2:a October 1853.

§ 4. Lofvande Sockenmännen, på Pastors uppmaning, att biträda med härvarande Runstenars uppresning, på det de ej må öfverlemnas åt glömska och störing.

In fidem
A. Ekstrand.
P. l.»

** Redan å Erik Angers karta öfver Bjudby af 1689 är en liten nyodling angifven närmast Hoby skogshage.

*** Förr Bjudby *Hemhage* kallad. Å kartor nämnas häromkring: *Glosan* (en intaga). *Stockängen*, *Korshagen*, *Hemgjölet*, m. fl.

† »Blacksta och Wadsbro socknar, beskrifna af Lars Hallman 1748.» Hskr., förvarad i Blacksta kyrka. Tu Band 4:o.

»är straxt bredvid den jättegrafven, som vi nyss nämnde i Bjudby hage och kallas tingshögen; en vacker hög, så jämn och slät, som vore han svarfvad, fast man nu i sednare tider hafver till landsvägens örande å ena sidan gjort häruti ett farligt ingrepp», och i ett tillägg af 1753, att »Bjudbyhögen måste årligen bidraga till landsvägens förbättring», samt att deri vid grushemtning funnits vanliga hedna graflemningar.

En ansenlig grusgrop intager nu hela tingshögens plats, och af jättegrafven återstå bara tre alnar af ena ändan. Den liggande stenen, hvilken Marchelius omtalar, är nog en af de två här varande Runstenar, sannolikt denne.

Han var till nästlidne sommar liggande med nedvänd inskrift nära höjdens östra sluttning, till en del i ett större afloppsdike, och är af hård, något ljus granit. Framsidan flat, föga ojämn; framsidan mer skroflig. Inskriften, fullständig och väl bibehållen, lyder:

ÞNŖHTTIT : TNF : TNHTTIT : TNF : TTTÞTRI : RTHTN :
 HTTIT : TT : ÞITNIB : TNF : NNIF : ÞNRPIF : ÞNRNÞR HT :
 NTRN · THH · NIPPH · HTTH TTTBNRTTH · ÞTT : NM
 RITT · HTTIT
 HTHTPIR RHT : RNTTH

Det är: ÞURSTAIN AUK AUSTAIN AUK NATFARI RAISTU STAIN AT
 FINUIÞ AUK ULIF ÞURKIL BURUÞR SIN

UARU ALIR

UIKIKS SUNIR

LATBURNIR MAN

LITU RITA STAIN

STAINKIR RIST RUNAR

Af det onödiga strecket upptill å stafven i Runan þ uti TNHTTIT kan slutas, att man i förstene ämnat rista NHTTIT.

